

cutting through complexity

Kokemuksia verotarkastuksista

27.11.2012, Vaasan Rotaryklubi

“...Anything you say can and will be used against you...”

Tarkastuskohteeksi joutuminen

- Miksi juuri meidän yritys ja miksi juuri nyt?

Sytä:

- Kukin vuorollaan - ei kuitenkaan systemaattisesti
- Toimialatarkastukset - tietyt toimialat muita kiinnostavampia
- Vuosiverotuksessa tehdyt havainnot - jokin jäänyt selvittämättä tai vaivaamaan käsittelijää
- Vertailutietojen kerääminen – verottajan mielenkiinnon kohde voikin olla toisaalla
- Edellisen verotarkastuksen havainnot ja tulokset – otettiin viime tarkastuksesta opiksi?
- Muiden viranomaisten aloitteet – talousrikostutkinta, tulli...
- Ilmiannot; kateellinen naapuri tai kilpailija – ilmiannot suhteellisen yleisiä, tarkastustoimenpiteet (varsinkin nopeat) paljon harvinaisempia.

Tarkastuskohteeksi joutuminen

Yritykset huolehtivat veronkannosta

- Ennakonpidätykset, sosiaaliturvamaksut yms. palkoista
- Arvonlisäverojen tilitykset
- Tulovero voitosta
- Muut verot ja veronluonteiset maksut (kiinteistövero, varainsiirtovero, eläkevakuutusmaksut jne.)

Tuloveroja maksavia yhteisöjä n. 105.000 kpl vuonna 2010. Julkisen sektorin verotuotot n. 76 Mrd vuonna 2010

Verotarkastuksia vuonna 2010 noin 3.500 kpl, maksuunpantuja veroja n. 280 milj. euroa

- Vuosittain on tehty n. 800 ns. harmaan talouden verotarkastusta, joissa on paljastunut puuttuvia tuloja, mustia palkkoja ja kuittikauppaa. Harmaan talouden esitykset n. 70 milj. euroa vuonna 2010.
- Rikosilmoituksia vuosittain 400 – 700 kpl

Verotarkastuksen kulku

- **Ennakkoilmoitus verotarkastuksesta**

- Pääsääntönä kaikki verolajit samanaikaisesti (välitön ja välillinen verotus sekä ennakoperintä)

- **Aineistopyyntö**

- **Mahdollinen etukäteinen atk-aineiston toimittaminen**

Kenttätarkastus

- **Alkukeskustelu**

- **Aineiston tarkastaminen**

- **Loppukeskustelu (havaintojen alustava läpikäynti)**

Verotarkastuksen kulku (jatkoa)

Kirjallinen jatkoprosessi:

•Alustava verotarkastuskertomus

- Vastine (verotarkastajille)

•Verotarkastuskertomus (voi olla myös ”tyhjä” eli vailla verotus-/maksuunpanoesityksiä)

- Mahdolliset kannanmuutokset verotarkastuksen havaintoihin ja johtopäätöksiin
- Vastine (jälkiverotuksen / maksuunpanon edellytyksiä harkitseville virkailijoille)

•Verotarkastajat vain esittävät verotustoimenpiteitä, eivät päätä verotustoimenpiteitä

•Jälkiverotus- / maksuunpanopäätökset, mikäli niihin on aihetta

•Muutoksenhakuprosessi (verotuksen oikaisulautakunta / hallinto-oikeus)

Vinkkejä verotarkastusprosessiin

Ennen tarkastusta: verotarkastajia kiinnostavien asioiden läpikäynti (esim.)

Yrityksen juoksevat veroasiat

- Edustuskulut (tuloverotus, ALV)
- Aktivoinnit ja poistot,
- Arvonalentumiset (käyttö-, vaihto- ja rahoitusomaisuus),
- Varaukset ja niiden verokohtelu
- Vientiasiakirjat (ALV)
- Työkorvaukset (ennakkoperintärekisteröinti)

Erityiset järjestelyt

- Yrityshankinnat ja -myynnit
- Muut konsernin sisäiset ja ulkoiset järjestelyt ja niiden jälkihoito
- Listautumiset, pääomanhankinnat jne.

Vinkkejä verotarkastusprosessiin

Yrityksen ja omistajien verotus

Yrityksen ja omistajien väliset suhteet (lähipiiritransaktiot)

Kesämökit, huviveneet

Optiojärjestelmät

Omistajanvaihdokset

Yrityksen ja konserniyhtiöiden verotus

Kustannusten kohdistaminen eri yhtiöiden välillä

Siirtohinnoittelu (tulot ja verot oikeassa valtiossa)

Rahoitusjärjestelyt (esim. lainojen korollisuus / korottomuus)

Tavaroiden hinnoittelu

Esimerkki verotarkastukseen valmistautumisesta

Alkoholin maahantuonnin parissa toimiva yritys joutui verotarkastuksen kohteeksi

- Ennen tarkastusta yrityksen toiminta käytiin veroasiantuntijoiden toimesta läpi
- Tunnistettiin muutamia riskitekijöitä
 - Alkoholilahjat (toimittajille, yhteistyökumppaneille)
 - Lehdistölle järjestetyt iltatilaisuudet (viinin maistajaiset)
 - Osakkaiden matkat viinitiloille
- Valmisteltiin lyhyt esitys alkupalaveria varten, jossa yrityksen liiketoimintamalli kuvattiin (tavarantoimittajat, asiakkaat, markkinointitavat jne.)
- Kerrottiin miksi lahjoja annettiin (mm näytteitä lehdistölle) ja miksi matkustettiin
- Tavoitteena oli pyrkiä etukäteen taklaamaan em asioita

LOPPUTULOS: VEROTARKASTUKSESTA SELVITTIIN ILMAN VEROTUSESITYKSIÄ

Vinkkejä verotarkastusprosessiin

- **Voiko verotarkastajien asenteeseen vaikuttaa**
- Alkukeskustelussa => oma-aloitteinen yrityksen, liikeidean ja käytäntöjen esittely
 - Voi olla erittäin hyödyllinen etenkin, jos tarkastuskohde toimii toimialalla, jolla ulkoisesti paljon potentiaalista ”jälkiverotettavaa” – toimiala esim. liittyy vapaa-ajan viettoon.
 - Ensimmäinen puheenvuoro voi olla tärkeä myös esimerkiksi yritysjärjestelyjen (osakevaihto, jakautuminen jne.) tarkoituksien osoittamiseen.
- Rakentava, sovinnollinen suhtautuminen tarkastuksen aikana
- Hyvän ilmapiirin ylläpitäminen tarkastuksen aikana
- Verotarkastajille varattava sopivat tilat, esimerkiksi neuvotteluhuone työtilaksi
- Lounaat?

Vinkkejä verotarkastusprosessiin

Harkittu yhteistyö verotarkastajien kanssa

- Vastuu- / yhteistyöhenkilön nimeäminen (ei koko talousosasto eikä ”avoimet ovet”)
 - Lisätiedot hankitaan yhteistyöhenkilön kautta tai hänen johdollaan
- Aineiston toimittaminen (ei liikaa, ei liian vähän)
 - Verotarkastajilla salassapitovelvollisuus
- Alku- ja loppukeskustelut – väärinkäsitysten oikaiseminen
- Esitettävät, suullisetkin argumentit ja vastaväitteet kannattaa miettiä ja puntaroida huolellisesti
 - Vastauksia ei välttämättä kannata tuottaa heti => ”selvitetään ja palataan huomenna asiaan”
 - Kerran kerrottua on vaikea vetää takaisin tai muuttaa
 - Aikalisän aikana voi vaikka soittaa veroasiantuntijalle
- Verotarkastajien väitteisiin annettavien vasta-argumenttien lähtökohdat; perusteltu verotuksellinen tulkinta ja liiketoiminnallisten motiivien esittäminen
- Virheellisenkin menettelyn ymmärrettävät syyt voivat vaikuttaa asian käsittelyyn (ja varsinkin veronkorotuksiin)

Kokemuksia kirjallisesta vuoropuhelusta

Kirjallisissa vastineissa hyödyllistä

- Virheiden oikaiseminen
- Tilanteen esittäminen omaa kantaa tukevassa sävyssä
- Tuen hakeminen oikeuskirjallisuudesta sekä oikeus- ja verotuskäytännöstä
- Motiivien vilpittömyyden ja liiketoimintalähtöisyyden korostaminen
- Verotarkastajien päätelmien ja niiden oikeellisuuden kyseenalaistaminen
 - Verotarkastajaa ei silti kannata nolata
- Onko asia suuntaan tai toiseen selvä vai kuitenkin tulkinnallinen
- Mahdollinen luottamuksensuoja
- Onko asia jo tutkittu; ”jälkiverotussuoja”?
 - Verovelvollisella ja verotarkastajilla yleensä eri näkemys siitä, mitä on jo vuosiverotuksessa tutkittu tai mitä vuosiverottajan olisi pitänyt havaita.
- Argumentointi ”toivottomissakin tilanteissa” veronkorotusten minimoimiseksi.

Kokemuksia kirjallisesta vuoropuhelusta

- Käytännön ongelmana on usein se, ettei etukäteen pysty ennakoimaan sitä miten veroviranomainen pykälää tulkitsee (mahdollisesti vuosien päästä)

Esimerkki

- Suomalaisella yhtiö pyrki laajentamaan toimintaansa perustamalla myyntiyhtiöitä lähialueille 2000-luvulla. Toiminnan alkuvaiheessa myyntiyhtiöt tekivät tappiota (mahd. siirtohinnoittelukysymys) ja emoyhtiölle jäi myyntisaatavia tytäryhtiöille tapahtuneesta tavaramyynnistä. Emoyhtiö antoi osan myyntisaatavista anteeksi ja osan kirjasi alas vuosina 2006-2008
- Vuonna 2011 tehdyssä verotarkastuksessa myyntisaatavien anteeksiannot katsottiin vähennyskeltottomaksi konsernitueksi. Verotarkastajien näkemyksen mukaan ”kyse on epätavanomaisista myyntisaamisista”, koska tytäryhtiöt ovat olleet taloudellisesti heikossa tilanteessa, eikä vastaavassa tilanteessa oleville ulkopuolisille olisi myyty tuotteita samoin ehdoin
- Myyntiyhtiöt olisi pitänyt ajaa alas pian niiden perustamisen jälkeen??
- Verotarkastaja tukevaa oikeuskäytäntöä ei ole lainkaan, eikä missään oikeuskirjallisuudessa ole viitattu vastaavaan ajatteluun ”epätavanomaisista myyntisaamisista”

Esimerkki verotarkastuksessa menestyneestä vastineesta

Lopullisessa verotarkastuskertomuksessa esitettiin, että

- Edestakaiset kaupat, jossa osakas oli ensin ”ostanut halvalla” ja pari vuotta myöhemmin ”myynyt kalliilla” omaisuutta omistamalleen yhtiölle, sisälsi ilmeisen hinnoitteluvirheen osakkaan eduksi. Verotarkastajan näkemyksen mukaan jompikumpi kaupoista suosi osakasta perusteettomasti. Merkittävää peiteltyä osinkoa esitettiin jälkimmäiselle verovuodelle.

- Vastineessa verotarkastuskertomukseen perusteltiin hinnoittelun markkinaehtoisuutta kummankin toimenpiteen osalta => Arvokehitys perustui liiketoiminnallisiin syihin. Kuitenkin vastineessa argumentoitiin erityisesti siitä näkökulmasta, että kaupoista jälkimmäinen (omaisuuden myynti yhtiölle) oli oikein hinnoiteltu (ensimmäisen transaktion osalta jälkiverotusoikeus oli vanhenemassa).

=> Jälkiverottaja totesi, että jälkimmäinen kauppa oli markkinaehtoinen. Verohallinto ei enää ehtinyt aloittaa uutta prosessia aikaisemmasta kaupasta jälkiverotusajan puitteissa.

Kuinka verokarhu selätetään

Selkävoitto tai karhun tyrmäminen on lopulta melko harvinaista. Voitto kuin voitto on yleensä kelpo saavutus

Toimiviksi havaittuja tekniikoita ”karhunpainiin”:

•Valmistautuminen; asioiden reaaliaikainen varmistaminen ja dokumentointi

- Perusteluita ei tarvitse muistella ja keksiä jälkikäteen

•Perusliiketoiminnan veroasiat pitää olla selvillä

•Asioiden ilmoittaminen ja avaaminen jo veroilmoituksella

- ”Jälkiverotussuoja?”

•Ennakkotieto

- Määräaikainen jälkiverotussuoja + luottamuksen suoja

•Erehtymisen motiivit

- Asiassa ei haettu verohyötyjä vaan motiivit olivat liiketoiminnallisia => vaikutus veronkorotuksiin.

Veroasiantuntijan hyödyntäminen verotarkastusprosessissa

Mitä hyötyjä

- Verotarkastukseen valmistautumalla voidaan välttää osa karikoista
- Asian arvioinnin ja ratkaisun kannalta oleellisten faktojen selvittäminen
- Faktojen esittäminen oikeassa sävyssä**
- Hyväksyttävien motiivien (liiketoiminnalliset syyt) korostaminen**
- Lisänäytön hankkiminen
- Oikeustapaukset**
- Verotuskäytännön tuntemus**
- Oikeuskirjallisuuden hyödyntäminen

Maassa maan tavalla...

HS 21.8.2012

Veronkierto kukoistaa Kreikan turistikohteissa

”...Yleisintä veronkierto oli Naxoksella, Santorinilla, Mykonoksella ja Paroksella, kertoo kreikkalainen Ekathimerini-lehti.

Viime viikolla Hydran saaren vihastuneet asukkaat piirittivät verotarkastajan poliisiasemalle ja heittivät häntä kivillä, ilotulitteilla ja valoammuksilla. Tarkastaja oli ottanut kiinni saaren tunnetuimman tavernan pitäjän, sillä ravintoloitsijalla ei ollut esittää kuitteja...”

Kiitos

Hans Bertell

KHT

040-532 2037

hans.bertell@kpmg.fi

www.kpmg.fi